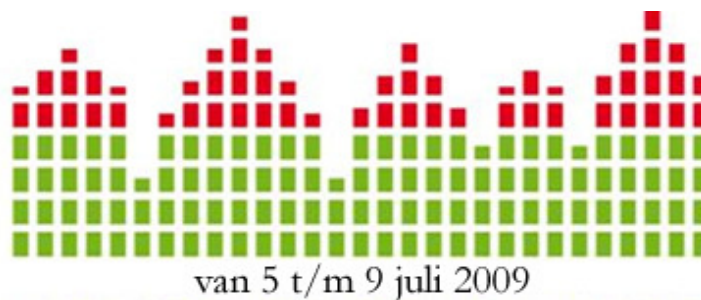

nieuwsbrief

nummer 2, oktober 2008

Van de redactie

Naarmate IAML Amsterdam 2009 dichterbij komt, wordt de IAML-dichtheid van de NVMB-Nieuwsbrief groter. In dit nummer treft u een aantal zeer lezenswaardige verslagen van het afgelopen conferentie in Napels aan: een sfeerimpressie van Ria Warmerdam, een werkverslag van Hanneke Kuiper en een 'special report' van onze webmaster Eric van Balkum. Natuurlijk wilt u ook weten hoe de voorbereidingen voor volgend jaar verlopen. Ria Warmerdam schreef een voortgangsbericht. Een must voor wie het nog

niet gezien heeft: in Ria's artikel staat de link naar het filmpje dat door ons Organisatiecomité speciaal gemaakt is om Amsterdam te presenteren tijdens de Napels conferentie. Het Exitgesprek én het Onbewoonde eiland zijn voor Wim Klerkx, tot voor kort mediathecaris bij Theater Instituut Nederland. Tot slot wijst de redactie u op de komende NVMB-studiedag op donderdag 27 november a.s. in Apeldoorn. Wij hopen u allen daar te ontmoeten.

Nogmaals: FRBR én Bibliotheek en Ondernemerszin

Verslag van de studiemiddag van de NVMB, op donderdag 22 mei 2008 in het MCO in Hilversum.

Op de studiemiddag in mei 2007, ook in het MCO in Hilversum, liet Luc Lannoy, hoofdcatalograaf aan de KU Leuven, zijn licht schijnen op de 'Functional Requirements for Bibliographic Records' (FRBR). Het FRBR-model kenmerkt zich door meerniveau-records, met als vertrekpunt een *werk*, in een overzichtelijke structuur en presentatie. Door aan ieder van de niveaus persoonsnamen, onderwerpen e.d. te koppelen, kunnen relaties worden gelegd tussen werken onderling en tussen een werk en gedeeltes van dat werk.

Deze studiemiddag hadden we **Peter Dekker**, medewerker applicatiebeheer van het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid in Hilversum, bereid gevonden een praktische invulling te geven aan de theorie die Luc Lannoy ons had gepresenteerd.

Sinds enkele jaren heeft Beeld en Geluid een catalogussysteem dat direct is afgeleid van het FRBR-model. Dit catalogussysteem heet IMMIX en heeft 2 varianten: IMMIX-RTV (voor het ontsluiten van radio- en televisieprogramma's) en IMMIX-M (voor het ontsluiten van muziekopnames: hierbij gaat het enerzijds om opnames van concerten van zendgemachtigden en anderzijds om geluidsdragers die via de handel worden gekocht).

Er is voor IMMIX gekozen omdat Beeld en Geluid in dit systeem veel mogelijkheden zag om de informatievoorziening naar de klant te verbeteren. Daarnaast biedt IMMIX meer mogelijkheden dan het oude catalogussysteem om gedeeltes van een uitzending te beschrijven en is het mogelijk om samenhang aan te brengen tussen radio- en televisieprogramma's. Bovendien bestaat de mogelijkheid van (her)gebruik van eerder ingevoerde gegevens.

Expressie

Binnen IMMIX-M staat het *werk* (de compositie) centraal. Zo'n werk (bijv. het Smurfenlied van Vader Abraham) wordt slechts 1 maal beschreven met gegevens als uniforme titel, componist en tekstschrijver. Tussen haakjes: in IMMIX-M wordt niet alleen een compositie maar ook een album (met meerdere composities) als een *werk*

beschouwd. Daarom zijn er 2 beschrijvingsmodellen: één voor albums en één voor (afzonderlijke) composities. Een werk kent verschillende *realisaties* (uitwerkingen of bewerkingen van de compositie). Zo bestaat er bijv. een Duitse vertaling van het Smurfenlied. Na de realisatie volgt de *expressie*: de uitvoering van een realisatie. Wanneer Vader Abraham een Duitstalige versie van het Smurfenlied heeft uitgevoerd zijn gegevens als opnamedatum en uitvoeringsplaats van belang. Een *selectie* beschrijft vervolgens maar een gedeelte van een uitvoering (bijv. de trompetsolo van Muzieksmurf in de Duitstalige versie van het Smurfenlied door Vader Abraham). De *publicatie* geeft informatie over de geluidsdrager waarop de expressie (of de selectie) is gepubliceerd. Gegevens als label, labelnummer en omroep zijn nu van belang. Op het laagste niveau tenslotte staat de *drager*, het specifieke exemplaar van de geluidsdrager, met een uniek fonotheknummer.

IMMIX-M heeft nog steeds te kampen met conversieproblemen en ook met 'performance'-problemen: hierdoor kun je op dit moment alleen zoeken op *expressie* en dit houdt bijv. in dat je alle realisaties van een werk vindt terwijl je alleen op zoek bent naar die ene specifieke bewerking. Beeld en Geluid werkt aan een oplossing van deze problemen.

In de toekomst moet het mogelijk worden om via externe bronnen metadata in IMMIX-M te importeren. Ook wordt gedacht aan het multimediaal maken van IMMIX-M: het digitaal aanbieden van muziek via het catalogussysteem.

Cultureel ondernemen

Na Peter Dekker was het woord aan musicoloog **Hilbrand Adema**. Hij ging nader in op de ondernemerszin die (muziek)bibliothecarissen aan de dag zouden kunnen leggen. Ook dit thema, cultureel ondernemen, is eerder aan de orde geweest op studiedagen van de NVMB. Recentelijk bleek nog hoe levend dit thema is, gezien de discussie die in de Nieuwsbrief van de NVMB

wordt gevoerd over de toekomst van de (muziek)bibliotheek.

In een sterkte/zwakte analyse maakte Adema duidelijk waar het bij de muziekbibliotheek aan schort. Sterk is de mooie collectie en de grote muziekkennis en liefde voor muziek van de medewerkers van de muziekbibliotheek. Zwak is de manier waarop met de (kennis over deze) collectie wordt omgesprongen: veel aandacht voor ontsluiten en uitlezen (erfgoedbeheer) en weinig aandacht voor het actief informeren en binnenhalen van klanten.

Adema ziet cultureel ondernemen als een oplossing voor dit probleem. Cultureel ondernemen vereist een mentaliteitsverandering van de bibliotheekmedewerkers: zij moeten zich bewust worden van de wensen en behoeften van hun klanten, van die zaken die winst kunnen opleveren voor de bibliotheek. Niet direct geldelijke winst, maar winst die valt te behalen in contacten met andere instellingen, in op het juiste moment op de juiste plaats zijn. Dit vereist een dynamischer en productiever houding naar de klant en naar de maatschappij waarin de bibliotheek staat.

De bibliotheek moet meer actief maatschappelijk betrokken zijn. Ze moet actief samenwerken met andere sociale en

culturele instellingen uit haar omgeving en moet gezamenlijke activiteiten met deze instellingen opzetten en faciliteren. Pas dan is het mogelijk dat de muziekbibliotheek de "orgaandonor van de muziekwereld" wordt!

Na de lezingen wandelden we met z'n allen naar Beeld en Geluid, waar we werden ontvangen met koffie, thee en lekkere hapjes. We werden rondgeleid door het prachtige gebouw en kregen een indruk van onze nationale televisie- en radioarchieven. Tot slot mochten we naar hartenlust op 'experience' gaan.

Charlotte Siemena,
Programmacommissie.

Het Muziek Informatie Centrum van Muziek Centrum Nederland

met toestemming van de uitgever overgenomen uit *Mens en Melodie 5* (2008).
Door Els van Swol

De eerste bezoeker van het Muziek Informatie Centrum (MIC) van Muziek Centrum Nederland (MCN) deed onderzoek naar de koppeling tussen diverse emoties en zintuigen. Zij zocht in eerste instantie naar popmuziek die verschillende emoties oproept, maar ervoer literatuur over dit onderwerp met betrekking tot de zogenaamd 'serieuze' muziek als een welkome aanvulling. Voor zo'n dwarsverbinding 'gaat' het MIC primair. Maar ze maakt ook waar wat de filosoof Rüdiger Safranski in een boek onder de sprekende titel *Hoeveel globalisering verdraagt de mens?* (2003) verwoordt: globalisering maakt, hoe vreemd het op het

eerste gezicht misschien ook lijkt, automatisch de weg vrij voor lokale kunstuitingen, omdat zij wijst op de geworteldheid ervan. Aandacht voor lokale kunst komt alleen maar tot haar recht binnen een globale context, zonder welke geen enkele kunst in de breedste zin van het woord kan gedijen zonder aan nationalisme ten prooi te vallen. Beide invalshoeken werk ik hieronder eerst uit, om daarna specifiek in te gaan op MCN in het algemeen en het MIC in het bijzonder.

Synergie en cross over

Het is de bedoeling in de *genius loci* aan het Rokin (Rockin zeggen sommigen), een door

Jacob London ontworpen art-décogebouw dat in de jaren twintig van de vorige eeuw fungeerde als Sociëteit Groot Amsterdam - midden in het centrum van Amsterdam op loopafstand van het Centraal Station -, in een laagdrempelige constellatie méér mensen, van semi-professionals tot professionals en wetenschappers, kennis te laten maken met wat cross over en synergie tussen de verschillende taken en genres aan meerwaarde kan bieden.

Dat de scheidslijnen al zijn geslecht, bleek reeds tijdens de opening van Rokin 111 toen na alle toespraken het stuk *Battle of the Fusion* van Merlijn Twaalfhoven klonk, uitgevoerd door de popband Brown vs Brown, het jazztrio Twitching Eye Trio en het klassieke KWIVR koperkwintet.

Fusie-instituut

Twee focussen (dwarsverbindingen tussen genres en taken, Nederlandse muziek in een internationale inbedding) die klinken als een klok, al is het voor iedereen die het een beetje heeft gevolgd duidelijk dat het fusie-instituut MCN dat m.i.v. 1 januari jl. ontstond een van overheidswege uit gedwongen fusie is tussen verschillende muziekondersteunende instellingen voor de professionele markt: Donemus, Gaudeamus, De Kamervraag, het Nederlands Jazz Archief (NJA), de Jazzorganisatie, de Dutch Jazz Connection en het Nationaal Pop Instituut (NPI). MCN is zó opgezet dat andere genres, zoals wereldmuziek, gemakkelijk kunnen aanhaken. De organisatie bestaat behalve uit het MIC, dat als een spin in het web fungeert, uit vier genre-afdelingen: Hedendaags, Jazz, Klassiek en Pop, een niet-genre gebonden Uitgeverij en een nog uit te werken afdeling of taak Educatie.

Het accent valt steeds op Nederlandse muziek, zonder dat zowel de internationale muziek als internationalisering uit het oog wordt verloren. Immers: de eerste uitgave van MCN (februari 2008) heet niet voor niets: *Dijkdoorbraak; de promotie van Nederlandse muziek in het buitenland*.

Dat neemt niet weg dat MCN zich ervan bewust is dat niet hetzelfde moet gebeuren als wat volgens Pauline Terreehorst, de vertrekkend directeur van het Centraal Museum, debet was aan de problemen in Utrecht: te grote diversiteit en een gebrek aan inhoudelijke focus. Want waar dit museum nu voor was wist zij op het laatst niet meer: alleen beeldende kunst, nieuwe en/of oude kunst?

De bezoeker

Ook in het rapport *Meer draagvlak voor cultuur* van de commissie Cultuurprofijs, waarin onder meer Martijn Sanders en Morris Tabaksblat zaten, wordt ervan uitgegaan dat uit een sterke binding met de (lokale) samenleving meer inhoudelijke vernieuwing kan ontstaan.

Een voorbeeld geeft Marian van Dijk, oud-directeur van Donemus in het *Jaarverslag 2008* van Donemus (het laatste): 'Nu de bezoeker niet altijd zichtbaar is omdat hij via internet contact zoekt, verandert ook het denken over doelgroepen. (...). Via internet zoeken mensen naar gelijkgestemden wat betreft de muziekvoorkeur. En dan blijkt er wereldwijd een grote doelgroep (community) te bestaan voor muziek die jarenlang in een privé-archief lag te wachten op ontdekking. De mensen zijn op zoek naar onbekend aanbod (...). Dit biedt grote mogelijkheden voor de verspreiding en uitvoering van de nieuwe muziek.'

In dat verband valt te denken aan de webradio die Donemus, de Concertzender, Radio Nederland Wereldomroep en het Muziek Centrum van de Omroep (*Dutch Music Media*) op 13 december 2007 in de lucht brachten. Deze is onderverdeeld in: oude muziek, klassieke muziek, nieuwe muziek en jazz en biedt een keuze aan opnamen uit de diverse geluidsarchieven.

Op die manier worden de mensen die mailen wanneer een bepaalde, belangwekkende opname uit de oude doos op cd wordt (her)uitgebracht, weliswaar op een andere manier toch op hun wenken bediend.

Nationaal erfgoed

Op inhoudelijke gronden wordt ook samengewerkt met instellingen als de Koninklijke Bibliotheek (KB) en het Nederlands Muziek Instituut (NMI) in Den Haag en met het Instituut Beeld en Geluid in Hilversum. Zo stootte het NPI – overigens al voor de fusie – een fanmailcollectie met betrekking tot de groep Doe Maar af naar de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag, een verzameling affiches naar het Affiche Museum in Hoorn en vinyl en banden naar het Instituut Beeld en Geluid in Hilversum.

Daar zitten opnamen bij die in de jaren tachtig uit de vorige eeuw in eigen beheer werden uitgegeven. Via de archiefdienst Fonos.nl kunnen liefhebbers van bepaalde opnamen hiervoor een bestelling plaatsen,

waarna de opname wordt gedigitaliseerd en op cd te koop is.

MCN en het MIC worden zo als bewaarders van 'het erfgoed van de toekomst', zoals Marian van Dijk het placht te noemen, in de rug gesteund door het Instituut Beeld en Geluid in Hilversum en het NMI, die beide staan voor het nationale erfgoed uit het verleden. Op grond van een duidelijke taakafbakening kan, zonder dat genoemde instellingen elkaar voor de voeten lopen, nauw worden samengewerkt. Hierbij is duidelijk dat het NMI staat voor oude Nederlandse muziek en MCN primair voor de naoorlogse, om maar één scheidslijn te noemen.

Voor de jazzmuziek ligt het wat genuanceerder, omdat het NMI dit niet tot zijn terrein rekent. Daarom heeft MCN in het *Beleidsplan 2009-2012* expliciet aangegeven hierin te voorzien. En wat de muziek voor de amateursector betreft is er dat andere, recent ontstane sectorinstituut: Kunstfactor.

Internationale inbedding

De naam MIC verwijst naar de tweede focus, internationale inbedding van lokale kunstuitingen. De naam wijst richting de internationale organisatie van gezamenlijke Music Information Centres: de IAMIC (International Association of Music Information Centres, zie: <http://www.iamic.net>), de zusterorganisatie van de IAML die in 2009 haar internationale congres in Amsterdam zal houden (zie: <http://www.iaml.org>). Donemus en Gaudeamus waren al lid en actief binnen zowel de IAML als de IAMIC. Het was André Jurrens (1912-2001), van 1950-1974 directeur van Donemus, die hierbij aan de wieg heeft gestaan. De directeur van MCN, Janneke van der Wijk, zit overigens in het comité van aanbeveling voor het congres in Nederland van de IAML. (zie: www.iamlconference2009.nl)

In het laatste nummer van het tijdschrift van de IAML, *Fontes Artis Musicae* (54/4) stond al een klein stukje over MCN. Hierin stond te lezen dat 'as might be expected, the employees of the different institutes are not entirely confident that the quality of their products and services will be maintained. Nevertheless, there are also positive signs, and many employees also see the potential for improvements which a succesful integration can bring' (p. 598).

Entree

Bij binnenkomst aan het Rokin zal de bezoeker, net zoals voorheen al bij het NJA werd gedaan, kleine foto- en andere tentoonstellingen kunnen gaan aantreffen. Misschien wel op een manier als bij het Van Abbemuseum in Eindhoven gebeurt met het succesvolle 'Kijkdepot (Viewing Depot)' waar het publiek een specifiek item kan kiezen dat vervolgens uit het depot wordt gehaald en getoond. De bezoeker kan hierbij zijn/haar keuze verantwoorden – een vorm van kennisdelen die het MIC ook wil gaan implementeren binnen de nieuwe, gezamenlijke webcatalogus. Extern zouden bijvoorbeeld de zes, door Floris Guntenaar ontworpen tollens zoals die zijn gebruikt bij de opvoering van Peter Schatts *To you* (Holland Festival, 1972) kunnen worden getoond, op een wijze zoals tijdens de opening van de nieuwe huisvesting van MCN de Bambuso Sonoro van Hans van Koolwijk in het souterrain was opgesteld.

Een ondersteunende instelling waardig is natuurlijk te gaan beschrijven hoe deze tollens, of welk andere uitzonderlijke 'instrumenten' dan ook, destijds zijn gebruikt, want straks is er niemand meer die dit weet. Met name vanuit de kant van het Nederlands Elektro-Akoestisch Repertoirecentrum (NEAR), voorheen een samenwerkingsverband tussen Donemus en Gaudeamus dat binnen MCN is opgegaan in de afdeling Hedendaags, wordt terecht aangedrongen op het voor het nageslacht goed beschrijven van het gebruik van dergelijk niet alledaags instrumentarium.

Dit is geen punt, want in bibliotheektechnische zaken als het formeel en inhoudelijk beschrijven van muziek zijn de partners binnen MCN altijd al sterk geweest. Formeel volgens internationale regels, inhoudelijk op grond van diepgaande kennis van de materie. Zoals in een cd-winkel iemand over alle muziekgenres algemene kennis dient te beschikken en verschillende medewerkers zich daarnaast specialiseren.

Front en back office

Bij MCN zal dit aan de informatiebalie, direct bij de ingang, ook opgaan: primaire informatie (na- en opzoekvragen) wordt dáár gegeven (front office) en voor vragen die verder gaan (doorzoekvragen) wordt een beroep gedaan op specialistische kennis die

achter de schermen bij het MIC en in de genreafdelingen aanwezig is (back office). De medewerkers van het MIC zijn makelaars die vraag en aanbod bij elkaar brengen. Daarbij zullen zij, niet alleen omdat de subsidiegever erom vraagt maar vooral ook voor zichzelf, operationele doelen moeten halen. Weliswaar is 'de doelstelling om (...) informatie (via de website) gelaagd en gebundeld aan te bieden (...) niet gehaald', zoals het in het *Jaarverslag 2007* van oud-Donemus wordt gesteld – op de toenmalige site van de Vrienden Nederlandse Muziek (lezers van Mens en Melodie inmiddels bekend!) is daartoe in ieder geval een aanzet gedaan: Hellendaal – voor als u van Händel houdt, liederen van Verhulst – voor als u van Schumann houdt, Verrijt en Huygens – voor als u van Monteverdi houdt, Julius Röntgen – voor als u van Grieg houdt, Leo Smit – voor als u van Milhaud houdt enz. enz.

In de *Rental Catalogue* van Muziek Centrum Nederland/Donemus (maart 2008) – om een ander voorbeeld te noemen – is een historische tijdbalk opgenomen die met name buitenlandse programmeurs een (inter)nationaal kader wil bieden waarbinnen het topje van de ijsberg aan huurwerken van Nederlandse bodem uit de afgelopen en deze eeuw is ontstaan. Dat levert interessante doorkijkjes op. In 1961 werd bijvoorbeeld de 5-daagse werkweek geïntroduceerd, gevolgd door een onlosmakelijk hiermee verbonden initiatief als het Matinee op de vrije zaterdag. Series concerten waarbinnen heel wat belangrijke Nederlandse en overigens ook andere hedendaagse composities uit het buitenland in première zijn gegaan.

Het aanbod

Wat de bezoekers wordt geboden zijn de gezamenlijke collecties bestaande uit alle denkbare musicalia: bladmuziek, gedrukt, in handschrift en PDF, geluidsopnamen, variërend van oude banden tot CD-R's die door componisten en artiesten worden aangeleverd, alsmede tijdschriften, een boekencollectie waarin unica zitten waar universitair docenten die toch wel één en ander zijn gewend bij staan te likkebaarden, documentatiemateriaal (krantenknipsels, artikelen, recensies, plakboeken) en foto's.

Tevens bevinden zich in het souterrain twee studio's en op de begane grond luisterfaciliteiten en enkele PC's. Hier kan

muziek worden beluisterd, video's en DVD's bekeken. Het is de bedoeling steeds meer te digitaliseren.

Bladmuziek

De accenten qua collectieonderdelen verschillen per genre. Het onderdeel van Donemus is bijvoorbeeld geen uitleenbibliotheek, maar een etalage van het complete uitgavefonds. Deze staat broederlijk naast de (omvang)rijke collectie van Gaudeamus waarin óók werk van Nederlandse componisten is opgenomen dat o.a. is ingezonden voor het compositieconcours en/of om wat voor reden (nog) niet door Donemus is uitgegeven. Het accent bij de 'bijdrage' van het NJA valt wat de bladmuziek betreft op arrangementen die in handschrift aanwezig zijn en om die reden niet direct toegankelijk voor het publiek. Het NPI heeft geen bladmuziek maar wel een grote collectie boeken waarin o.a. scripties zijn opgenomen die veelvuldig worden geraadpleegd.

Geluidsopnamen

De verzameling geluidsopnamen bevat ook interessante doorkijkjes. Te denken valt aan de *Pastorale* voor piano (1954) van Ton de Leeuw, waarvan wel een opname door pianist Cor de Groot in de collectie van oud-Donemus aanwezig was, maar waarvan de partituur tot voor kort onvindbaar bleek. Inmiddels is deze bij de Muziekbibliotheek van de Omroep boven water gekomen en zal dit stuk binnenkort worden opgenomen in een uitgave van het complete pianowerk van Ton de Leeuw.

Naast Gaudeamus bracht ook het NJA een fraaie collectie in, waaronder de LP-verzameling van jazzpromotor en radioman Michiel de Ruyter en opnamen op musicassette die Jacques Waisvisz vanaf 1971 van concerten met geïmproviseerde muziek maakte.

Tijdschriften

Het NPI heeft onder meer demo's die door bandjes in opkomst worden opgestuurd. Recensies hiervan verschijnen – gedeeltelijk – in het blad *FRET*, dat net als het *Jazzbulletin* ook door het MIC wordt geproduceerd, en – geheel, inclusief één nummer in Real Audio – op de website van MCN. Op deze manier wordt 'erfgoed van de toekomst' gecollectieerd.

Foto's

In het *Jazzbulletin* van april (nr. 67) stond, uitgaande van het beeldarchief bij het voormalige NJA, een artikel van Remco Takken over Pierre Courbois als slagwerker. MCN beschikt namelijk over een gezamenlijke fotocollectie die er zijn mag, kwantitatief bescheiden, maar kwalitatief zeer interessant.

Website

Uiteraard is de website van MCN in zijn totaliteit (<http://www.muziekcentrumnederland.nl>) nog in ontwikkeling.

De internettechnologie maakt het mogelijk alle hokjes die tot nu toe tussen instituten, binnen en buiten MCN, in Nederland en daarbuiten, tussen genres en media voor de virtuele bezoeker op een transparante manier te slechten.

Plannen

De sterke punten van de verschillende organisaties die in MCN zijn opgegaan zullen mogelijkerwijs worden uitgebouwd richting andere genres. Een voorbeeld is de *Popencyclopedia*, een bekend item in de popwereld dat op een transparante manier werd onderhouden door het NPI en nu door het MIC. Net als de *Theaterencyclopedia* van het Theater Instituut Nederland (TIN) 'een digitale bron van kennis en informatie'

(*Nieuwsbrief voor professionals*, februari 2008) op nationaal gebied, dat op lokaal terrein wordt aangevuld door een initiatief als Poparchief Groningen (<http://www.poparchiefgroningen.nl>). Immers: de weg is vrij voor lokale initiatieven, omdat deze wijzen op de (inter)nationale geworteldheid van welke cultuuruiting dan ook. Een soort drietrapsraket dus.

Muziek Centrum Nederland
Rokin 111
1012 KN Amsterdam
geopend van 10.00-17.00 uur
liefst op afspraak
tel. MIC: 020-3446020
fax: 020-6733588
e-mail: mic@mcn.nl
www.muziekcentrumnederland.nl

Els van Swol was o.a. muziekmedewerker bij de Leeuwarder Courant. Thans senior medewerker bij Muziek Centrum Nederland, gastdocent aan de Stichting Gemeenschappelijke Opleidingen (Den Haag) en student algemene cultuurwetenschappen aan de Open Universiteit Nederland.

Met toestemming van de uitgever overgenomen uit Mens en melodie, nr. 5 2008.

Muziekcafés en cursussen bij MCN

Hoe maak je muziek voor reclame en tv? Wanneer is jouw muziek auteursrechtelijk beschermd? Hoe schrijf je goede bio's en persberichten?

Deze herfst organiseert MCN volop **muziekcafés en cursussen**. Met actuele en direct nuttige onderwerpen.

Alles op locatie van MCN, Rokin 111 te Amsterdam. Gratis, of voor een bescheiden bijdrage.

Cursussen

- Het Plan voor bands en ensembles
- Inleiding auteursrecht (door De Gier en Stam)
- Inleiding naburig recht, portretrecht etc.
- Promotie in de praktijk: persberichten, bio's, webteksten (door Stacey Rookhuizen en Robbert Tilli)
- Promotie in de praktijk: netwerken in de muziek: do's en don'ts
- Promotie in de praktijk: flyers, posters en websites: wat werkt wel en wat niet? (door reclamebureau Artmiks)

Muziekcafés

- Verkenning: muziek voor tv en reclame (door Massive Music)
- Verkenning: muziek bij ballet (door Het Nationale Ballet)
- Verkenning: 1000 nieuwe podia in Nederland
- 360 graden deals: hoe werkt het en waar gaat het heen?

Kijk voor een overzicht met beschrijvingen en data, op [onze website](#).

Aanmelden kan ook via de website, of door een mail te sturen naar ewout@mcn.nl

En hou onze website in de gaten voor:

- Geld!: een serie over fondsen- en sponsorwerving, subsidies, mecenaat etc.
- Muziekcafé Internationaal: Duitsland

Muziekcafé Verkenning: muziek voor film

Pizza, promotie en Pompeii, IAML Napels 2008, door Ria Warmerdam

In Napels moet naast de pizza ook de chaos uitgevonden zijn. De stad trilt van nerveuze energie. Nog het best af te lezen aan de hordes jongeren op vespa's die samenscholen op pleinen en voor cafés, sigaretten losjes bungelend in een mondhoek. Ze zouden een feestje aan het plannen kunnen zijn, maar net zo goed een revolutie of een roofoverval. In Napels voel je dat je leeft, maar dat zou ook kunnen komen omdat je je bewust bent van je sterfelijkheid. Het verkeer is een gekkenhuis. Tegelijkertijd is de stad een pakhuis van geschiedenis en muziekcultuur, en dus een geschikte locatie voor de IAML-conferentie. Het volledige organisatiecomité van IAML-Amsterdam toog er naar toe. Om te overleggen, te splonderen en gewoon te confereren natuurlijk.

Weer en verkeer

Anders dan in andere jaren kreeg ik maar weinig jaloerse opmerkingen, wanneer ik vertelde dat ik IAML ging bezoeken. Nou, veel plezier bij de rottende vuilnishopen, was het gemiddelde commentaar. Maar dat bleek mee te vallen. Zeg van Berlusconi wat je wilt, maar in het centrum was het schoner dan in de straten van Amsterdam. De taxirit van het vliegveld naar het centrum echter viel minder

mee. We wilden eigenlijk met de shuttlebus, maar die staakte. Een chaotische prijsonderhandeling later zaten we met z'n drieën in een taxi voor het dubbele tarief met 'extra kosten voor het vervoeren van bagage op een feestdag'.

Delen van de oude stad bestaan uit een labyrint van nauwe steegjes, gedecoreerd met wasgoed, waarvan je vermoedt dat auto's daar niet doorheen kunnen rijden. Niets is minder waar. Het kan wel en nog met een behoorlijk vaartje ook. Als je maar flink claxonneert bij zijsteegjes om je komst aan te kondigen kan je blijkbaar niks gebeuren, hoewel autolakstrepen op de muren getuigen van minder ervaren bestuurders. Wij komen in ieder geval ongeschonden bij ons hotel. Toegang via een soort middeleeuwse kasteelpoort waarin een klein deurtje is uitgezaagd om kleine middeleeuwse mensjes door naar binnen te laten zonder de hele poort te hoeven openen. Met een koffer op wieltjes kun je er net doorheen werken, maar elegant is anders. De poort geeft toegang tot de patio met een trappenhuis. We wonen deze week op de eerste etage in een prima hotel. De patio geeft zicht op het dagelijks leven van enkele Napolitanen. Een

ervan laat iedere ochtend voor het raam, gekleed in een badjas, zijn benen masseren door zijn vrouw.

De eerste wandeling voert ons naar het conservatorium waar de receptie wordt gehouden. Een wandeling van een half uur door een zinderend warme stad over de Via Toledo, een drukke winkelstraat vol racende scooters, toeterende auto's, bedelaars, straatmuzikanten, flanerende mensen en illegale verkopers van nephorloges, nepzonnebrillen en nephandtassen. Als patrouillerende politie in aantocht is, klappen de illegale verkopers hun stalletjes razendsnel dicht en verdwijnen ze even in een steegje om 3 minuten later de waren weer uit te stallen. Er is trouwens ontzettend veel 'blauw' op straat. Ik zie ze vooral foutparkeerders aanspreken, maar er is vast meer aan de dagelijkse hand in deze stad waar meer dan 100 mensen per jaar worden vermoord en er net zoveel zakken worden gerold als er pizza's gebakken worden. Ik kan er als argeloze toerist alleen maar naar raden.

Conservatorium en Expocentrum

Zelfs in de kerk bij het conservatorium waar de welkomsttoespraken worden gehouden is het warm. Helaas voor het internationale gehoor houden de sprekers het bij hun moedertaal, het Italiaans. Een goed bedoelende collega tolkt naar het Engels, maar haar accent is zodanig dat het verschil tussen de twee talen minimaal is. De wollige akoestiek van de kerk helpt ook niet mee. Tot ieders schrik begint Martie in zijn debuut als president of IAML ook in het Italiaans. Gelukkig schakelt hij snel over naar duidelijk verstaanbaar Engels.

Aansluitend gebakken aubergine met mozzarella met muzikale begeleiding van

gitaar en luit in de binnentuin van het conservatorium. Het gebouw en de inrichting lijken te zijn gestold in de 19^e eeuw (krakende vloeren, uitgesleten trappen, olieverfportretten, eeuwenoud meubilair). Je zou niet raar opkijken als illustere componisten uit het rijke verleden van het conservatorium als Alessandro Scarlatti, Pergolesi, Cimarosa, Rossini, Bellini en Donizetti zomaar een vorkje kwamen meeprikken.

Het congres vindt niet plaats in het conservatorium, maar in de passagersterminal van de cruiseschepen in de haven. Een mooie wandeling langs het immense Palazzo Reale, verschillende kerken en het 13-eeuwse fort Castel Nuovo, brengt ons van het hotel naar de baai. Er ligt één obstakel op de route: de drukke verkeersader langs de kust. Ik denk dat de weg bedoeld is als vierbaansweg. In de praktijk is het zesbaans. Er zijn wel zebrapaden en stoplichten maar die worden door alle verkeersdeelnemers losjes genegeerd. Oversteken is een oefening in afdwingen. Als er voldoende moed verzameld is, loop je doelbewust doch ontspannen naar de overkant. Het gemotoriseerde verkeer stroomt als water langs je heen. Het gaat iedere keer goed en naarmate de week vordert duurt het moed verzamelen steeds korter. Aan de overkant ligt de terminal, geflankeerd door steeds andere cruiseschepen, zo machtig groot dat het gebouw zelf er bijna intiem bij afsteekt.

De terminal beschikt over een expocentrum dat beantwoordt aan alle conferentiebehoeftes. Gebouwd in 1912, met marmeren vloeren en teakhouten wanden. Gelukkig gemoderniseerd met airco.

Bibliothecaire ontwikkelingen

Dit jaar speelt de conferentie zich voor mij vooral af tussen de lezingen en voordrachten, in plaats van tijdens. Ik droeg dit jaar meerdere petjes. Ik kwam met een speciale opdracht van het werk (het buitenland interesseren voor de bladmuziekdiensten van de NBD), en voor de conferentie van volgend jaar dienden er contacten te worden gelegd en promotie te worden gemaakt (zie voor meer informatie het voortgangsbericht Amsterdam 2009 elders in dit nummer). Met als gevolg veel minder bijgewoonde lezingen dan andere jaren. Ik volsta hier dan ook met enkele algemene tendensen die ik heb kunnen ontwaren:

Veel bibliotheken zijn bezig met samenwerkingsverbanden met andere culture instellingen (musea, muziekscholen, culturele activiteitscentra). Een deel van die integratie komt tot uiting in multimediale catalogi van een volgende generatie. Bijvoorbeeld een beschreven cd waarvan je de muziek kunt horen en de bladmuziek kunt raadplegen, waarna je kunt doorklikken op afbeeldingen van de gebruikte instrumenten, die te zien zijn in het museum, dat onlangs een concert organiseerde waar de betreffende muziek op het programma stond en waar een registratie van is gemaakt, die je via de pc kunt bekijken. Maar ook educatie, tentoonstellingen, bibliotheken en Second Life gaan samen. Kijk bij [lacasaencendida](#) voor het Madrileense voorbeeld.

Een andere trend is het toenemend aantal bibliotheken dat lokale en regionale muziek gaat collectioneren. De nieuwe media maken muziek toegankelijker dan ooit, maar tegelijkertijd ook vluchtiger en moeilijker traceerbaar. Er wordt zoveel geproduceerd en van zoveel media gebruikt gemaakt dat het houden van overzicht geen eenvoudige taak is. Door te focussen op lokale muziek kan een bibliotheek zich sterk maken voor een deel van de markt dat anders door niemand gecollecteerd of ontsloten zou worden. De [Openbare bibliotheek Bergen](#) in Noorwegen heeft er een website bij gemaakt.

Verder lijkt het erop dat de initiatieven tot herinvoering van opleidingen voor muziekbibliotheekwerk op verschillende plaatsen in de wereld vastere grond onder de voeten krijgen. In Italië is er reeds een officiële certificering van start gegaan: [Certidoc](#).

Wil je meer weten over de inhoudelijk kant van de conferentie kijk dan [hier](#) in het laatste nummer van de IAML-nieuwsbrief.

Over de en van

Dat ik relatief weinig lezingen heb bijgewoond wil echter niet zeggen dat ik me er bibliotheektechnisch met een Giovanni van Napoli van heb afgemaakt. Sterker nog, na kantoortijd werd er druk doorgewerkt op het terras van Gambinus, een historisch sfeervol dranklokaal waar ook Goethe zijn intellectuele arbeid verrichtte. Een delegatie Nederlandse en Vlaamse muziekbibliothecarissen besprak de

catalogiseerregels van achternamen en de gevolgen voor de kastplaatsing tot in de kleinste details met een complete inventarisatie van de op te lossen problemen als uitkomst.

Het enthousiasme liep zo hoog op dat er tot na het diner werd doorgewerkt wat resulteerde in de officiële oprichting van de LAML (The Low Countries Association of Music Libraries) om voor eens en altijd een einde te maken aan de onduidelijkheid van het sorteren van namen die beginnen met De of Van.

Pompeii

Het traditionele schoolreisje bracht ons dit jaar in Pompeii, de handelsstad die in 79 na Christus werd bedolven onder de as en puimsteen van de Vesuvius. Verreweg het favoriete uitstapje van alle conferentiegangers. Met busladingen tegelijk werden we door het hectische verkeer naar de best bewaarde nederzetting uit het Romeinse rijk gereden. En hoewel de overblijfselen werden bezocht door vele toeristen met ons, was het eenvoudig je voor te stellen hoe het dagelijks leven er in de Romeinse tijd zo'n beetje uitzag. Straten en gebouwen zijn zo goed bewaard gebleven dat je alleen maar door je ooghalen hoeft te kijken om de illusie compleet te maken. Je ziet mensen eten bestellen bij een 'fastfoodrestaurant', gezellig keuvelen in het badhuis, boodschappen doen op de markt en genieten van de voorstellingen in het amfiteater. Zeelieden bezochten het bordeel, (te vinden door de richting van de in het wegdek uitgehouwen fallussen te volgen), passanten vergaapten zich aan alle koopwaar en de geslaagde koopmannen lieten hun villa's van het modernste comfort, zoals waterleiding voorzien. Kijk op [YouTube](#) voor de BBC-reconstructie van het drama.

Filmpje

Tijdens de laatste sessie van de conferentie is gewoontegetrouw tijd ingeruimd voor de promotie van de stad die het volgende jaar de organisatie op zich neemt. Wij hadden ons uitgesloofd om een origineel filmpje te presenteren. En die inspanningen werden beloond met applaus. Het [filmpje](#) is ondertussen te zien op de website. Op deze plaats zou ik graag speciale dank willen uitspreken voor Wim Tholen en Gerard Braam (voor het maken van een filmpje dat al onze verwachtingen oversteeg), Double Band (voor het gratis gebruik van hun muziek) en Nienke de Boer voor het geduldig in elkaar naaien van de groene en rode logodozen.

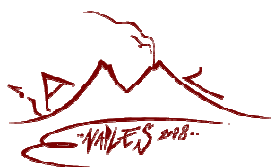
Het afscheidsdiner vond plaats in een grote 19^e eeuwse villa, in een klein kustplaatsje

buiten Napels. De bussen hebben moeite zich door de drukke nauwe straatjes te manoeuvreren. Het is me opgevallen dat van veel auto's de buitenspiegels beschadigd zijn en ondertussen wekt dat geen enkele verwondering meer. Als een verkeerd geparkeerde auto voor een verkeersopstopping zorgt zijn er snel wat jonge mannen opgetrommeld die de auto zonder veel ophef een stukje 'verplaatsen'. Dat zie je op een Amsterdamse gracht toch niet zo snel gebeuren. De villa, ooit generaties lang in het bezit van een welvarende familie, doet sinds 1980 dienst als chique restaurant voor evenementen en partijen. Ontvangst in de parkachtige tuin met een keur aan witte wijnen en antipasti. Aansluitend een visdiner in een enorme partytent. Geanimeerde gesprekken in vele talen met oude en nieuwe bekenden. Tijdens het afsluitende minuscule kopje straffe espresso een optreden met, hoe kan het anders, Napolitaanse liedjes.

Uit handen van het organisatiecomité van IAML-Napels ontvingen we een in allerijl geknutseld stukje van het logo van Amsterdam, dat als een soort olympische IAML-vlam aan ons werd overhandigd. De verwachtingen zijn hoog gespannen. Met z'n allen moeten we die zien waar te maken!

IAML conferentie 2008 Napels

De Italiaanse collega's hebben hun gasten bijzonder goed ontvangen.

De Openingsceremonie werd gehouden in de Chiesa S. Pietro a Majella, de openingsreceptie vond plaats in het conservatorium S. Pietro a Majella en was omkleed met alle bijbehorende genoegens. Er hadden zich 318 deelnemers aangemeld uit 37 landen, ca. 9% daarvan was van Openbare Bibliotheken.

Nederland had deze keer een grote afvaardiging van 14 collega's, wat natuurlijk verband hield met de organisatie van de conferentie volgend jaar in Amsterdam.

Tijdens de afsluitingsbijeenkomst werd dan ook de promotiefilm voor IAML 2009 vertoond, een smaakmaker die aanleiding gaf tot vele vrolijke en zeer positieve reacties.

Dit jaar werden in totaal 38 sessies georganiseerd en er waren 84 sprekers/presentaties.

Voor het eerst werden ook een 10-tal postersessies gegeven, een korte vorm van presenteren met minimale middelen en het was zo succesvol dat het zeker een vervolg zal krijgen.

De Public Libraries Branch houdt jaarlijks een korte meeting tijdens de eerste koffiepauze op maandagmorgen om nieuwe deelnemers in de gelegenheid te stellen collega's in ieder geval een keer te kunnen ontmoeten. Het weekprogramma van de Branch wordt uitgedeeld en nieuwtjes uitgewisseld.

Er zijn helaas deze keer niet veel collega's van OB' en uit het organiserende land.

Dit heeft te maken met een andere culturele historie in Italië, waardoor er weinig muziekcollecties aanwezig zijn bij Openbare Bibliotheken.

Digitale bibliotheek Italië

Bovenstaande wordt bevestigd door de informatie die wordt gegeven over het nationale project 'Italian Digital Library'.

In dit project zijn intussen 650.190 ISBN muziektitels opgenomen, in OPAC aangegeven met een 'D' van digitaal. Men is hiermee, met overheidsteun, in 2001 gestart met 8 projecten. Nu zijn er 35 projecten lopend.

Het aandeel van de diverse instellingen in het land zijn als volgt verdeeld:

- Lokale instellingen 44%, zoals b.v. het Conservatorium in Napels 'S. Pietro a Majella', met 3500 manuscripten, met 8246 composities in ruim 1 miljoen digitale beelden opgenomen. Hierbij zijn alle grote namen uit de Italiaanse muziekgeschiedenis vertegenwoordigd) Bellini, Donizetti, Verdi, Paisiello, Pergolesi, e.a.;
- Universiteitsbibliotheken 35%;
- Openbare bibliotheken 7%, Slechts een 5-tal grote steden, Rome (880 Documenten), Turijn (91 Doc's), Venetië (288 Doc's), Modena (340 Doc's) en Luca (514 Doc's) hebben een muziekcollectie en zijn actieve deelnemers in dit project deze te digitaliseren en te presenteren;
- Culturele instellingen 6%;
- Overig 8%.

Naast deze digitale bladmuziek, kan men er ook terecht voor audiocollecties in alle mogelijke formats, van waxrol tot MP3, in totaal ca. 900.000 titels en 120.000 audiofiles.

Deze website geeft ook muzikale routes, met o.a. bijzondere 3-dimensionale beelden van opera-decorontwerpen en biedt een overzicht van tentoonstellingen.

Zie verder <http://sbn.it>

Overig nieuws in het kort

- **RILM** (Repertoire Internationale de Literature Musicales), één van de 4 R-projecten in IAML, heeft een nieuwe website. Men biedt een nieuw formulier waarmee men op eenvoudige wijze een bijdrage kan leveren, door het toevoegen van een uittreksel (Abstract).

Men heeft ook een nieuwe service waarbij men online/live met een medewerker kan overleggen ivm een zoekopdracht. Zie verder <http://www.rilm.org/>

- **EDC** (European Digital Library) heeft nu bijna 2 miljoen records beschikbaar.

Vanaf november d.s. kan men online zoeken.

Zie verder <http://www.edlproject.eu/partners.php>

- **Contrapunctus**, een Europees project van de Libraries for the Blind, werkt aan een standaard voor digitaal beschrijven-vertalen van muziek in braille. Men onderzoekt hiervoor de 3 bestaande systemen en bracht tevens het verschil in gebruik in kaart (6 stip, 3 stip e.d.).

Zie verder <http://www.punctus.org>

Sessies van de Public Libraries Branch

Op dinsdag werd de eerste sessie gehouden onder de titel:

'Mediterranean views on Public Libraries'. Hierbij een korte verslag van de 3 presentaties:

Monica Boni (Biblioteca 'Armando Gentilucci' dell'Istituto Superiore di Studi Musicali 'Achille Peri' in Reggio Emilia, Italy).

Monica is docent compositie, analyse en methodologie en bevordert culturele activiteiten.

Zij gaf een bijzondere lezing waarbij zij ons meenam in de wereld van de filosofie. Het uitgangspunt van haar verhaal is een experiment dat werd gehouden in samenwerking met de complete staf van haar bibliotheek, studenten en gasten, dat uiteindelijk heeft geresulteerd in een jaarlijkse muzikale happening voor publiek dat overigens zelf ook deelnemer kon zijn.

Tijdens het experiment is van belang het verband te leggen tussen het verleden van de muziek (de muzikale taal/de neerslag hiervan op schrift), met het heden, de korte en snel vervlogen live weergave, de uitvoering, het geluid van deze taal.

De uitdaging ligt in de uitvoering van de muziek in de ruimte, de omgeving van de bibliotheek zelf.

Voer voor muzikanten onder ons, waarbij bibliotheken hun voordeel kunnen doen door vaker muziek te laten klinken tussen de kasten en zo de bladmuziekcollecties ook weer meer te laten spreken tot de verbeelding van hun bezoekers.

Zie <http://it.youtube.com/watch?v=4NoAJW4CybM> en voor de bibliotheek zelf

<http://it.youtube.com/watch?v=4NoAJW4CybM>

Cristóbal Sánchez (La Casa Encendida, Madrid).

La Casa Encendida is een nieuw en dynamisch sociaal en cultureel centrum, in feite een project in relatie tot eigentijdse cultuur, waar een multimedia afdeling deel van uitmaakt.

Cristóbal is coördinator van de afdeling educatie van dit centrum, tevens manager van de bibliotheek en hij organiseert trainingen, workshops, conferenties etc.

De bibliotheek bestaat uit een aantal afdelingen: volwassenen, kinderen, een computerwerkstation en oefenkamer. Tot slot een Multimediale afdeling met internet PC's/Wifi en een afdeling voor het bekijken van beeld-documentaires en luistermogelijkheden.

De collectie omvat 7000 boeken, 5000 voor kinderen, 2500 Audio CD's (met name elektronische muziek, wereldmuziek en klassieke muziek), 3000 video's, 100 tijdschriften en ca. 3000 eigen opnamen van eigen concerten, theater, dans, lezingen.

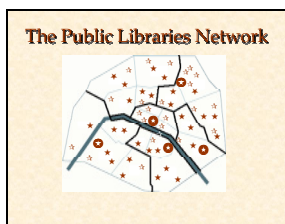
De gebruikers bestaat voor 50% uit jongeren en de organisatie fungeert als ontmoetingsplek.

La Casa Encendida maakt deel uit van een landelijk netwerk van 39 bibliotheken door heel Spanje, men doet ook aan Interbibliothecair leenverkeer en kan putten uit een totale collectie van ca.

600.000 titels. Naast de multimediale bibliotheek en het nieuwsarchief, is er ook een afdeling radio en een fotografisch lab.

Opmerkelijk is dat deze relatief jonge organisatie nog niet veel contacten lijkt te hebben met de meer traditionele Openbare bibliotheken in eigen land.

Zie verder de general Caja Madrid Network catalogue: <http://www.lacasaencendida.es/LCE/lceCruce>.

Anne Le Lay (Mediathèque musicales, Paris)

Muziek maakte pas laat haar intrede in de Openbare Bibliotheek in Frankrijk en kwam pas in beeld met de komst van de zwarte schijf, de LP, in de jaren '60. Daarmee bleef het tot de uitzondering behoren om gedrukte muziek aan te bieden aan de bibliotheekbezoekers.

Anne presenteerde een overzicht van het netwerk van Openbare Bibliotheken in Parijs, waarbij zij met name de Mediathèque aandacht geeft.

De originele naam van de Mediathèque musicale de Paris was 'Discothèque des Halles' en deze vestiging was geheel aan muziek gewijd. Het was ook de eerste publieke instelling die in 1986 in de vernieuwde omgeving van het Forum des Halles werd geopend en wel volgens een vernieuwd concept dat een combinatie werd tussen een Openbare Bibliotheek met een Universiteitsbibliotheek Bibliotheek.

Er bestaan in feite 2 netwerken in Parijs.

De Openbare Bibliotheek omvat: CD-35.600, Video-2.000, Books-12.000, Partituren 11.000 en Handboeken 3.500.

De Universiteitsbibliotheek is niet direct toegankelijk voor publiek, leden kunnen materialen lenen via de eigen bibliotheek. De collectie omvat de geluidsarchieven en een documentatiecentrum met: 2.500 books on Music; 45.000 CD's en 9.000 scores en handboeken.

Het hele netwerk van 57 Openbare bibliotheken is intussen in kaart gebracht in het IAML Toolbox project 'LOOK-a-LIKE-LIBRARY-LOCATOR', waarbij blijkt dat 34 vestigingen over een muziekcollectie beschikken en 5 hiervan Universiteitscollecties bieden.

Er is nog veel werk te verrichten in de toekomst vanwege het feit dat er 3 verschillende bibliotheeksystemen worden gebruikt, een gegeven dat in de huidige situatie voor bijzonder veel extra werk zorgt.

Zie verder

http://www.paris.fr/portail/Culture/Portal.lut?page=equipment&template=equipment.template.popup&document_equipment_id=2883

Verkiezingen 2008

Tijdens de 2^e sessie op donderdagmorgen werden de 3-jaarlijkse verkiezingen gehouden voor de Branch, de officiële uitvoering werd verricht door Kathy Adamson (IAML Board lid), voor de officiële uitvoering van de procedure.

De nieuw benoemde officers zijn:

Hanneke Kuiper (Openbare Bibliotheek Amsterdam)	- Voorzitter
Julia Mitford (Explore Music, Gateshead, UK)	- Vice voorzitter
Anne Le Lay (Mediathèque de Paris, France)	- Secretaris

Met dank aan onze college-officers die zich de laatste 3 jaar hebben ingezet voor onze Branch: Kirsten Husted (Vejle, Denemarken) en Corinne Brun (Cité de la Musique, Parijs, Frankrijk)

De sessie werd vervolgd onder de titel: 'De la Richesse – Varieties in musical collections'

Patrice Verrier (Mediathèque de la Cité de la Musique, Paris).

Hij neemt ons mee naar de fraaie website van de Mediathèque. De organisatie is ontstaan uit een fusie van instrumentencollectie en het Documentatiecentrum, waarbij nu sprake is van een min of meer geïntegreerde catalogus.

Er is daarbij veel werk verricht om het gebruikersgemak zo optimaal mogelijk te maken.

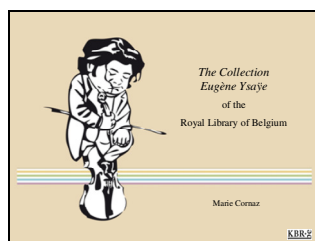
Men kan zoeken op persoonsnaam, corporatie, onderwerp en trefwoord.

Men kan toegang tot multimediale educatieve bestanden over bijzondere instrumenten in de collectie en tevens over tentoonstellingen van het museum.

Met een muisklik kan men van het instrument, geschiedenis hiervan en audiovoorbeelden, doorklikken naar zowel de collectie literatuur/documenten als naar recente digitale opnames (ruim 1000) van concerten uit eigen huis, waar men rechtenvrij kennis van kan nemen.

Zie verder via <http://mediatheque.cite-musique.fr/masc/default.asp?INSTANCE=CITEMUSIQUE>

Marie Cornaz (Koninklijke bibliotheek, Brussel, België)

Zij toont een virtuele overzichtstentoonstelling van het leven, carrière en werken van violist, componist en dirigent Eugène Ysaÿe, een vooraanstaande persoon in het muzikale leven van België (1858-1931).

Er valt van alles te zien, brieven (ca. 500), bladmuziek (150 manuscripten en 1000 gedrukte composities) en te horen, zoals ca. 50 titels (78tpm en 33tpm) opnamen.

Er is een rijke beelddocumentatie, deze omvat portretten, foto's en filmmateriaal.

De website is een belangrijke bron voor onderzoekers.

Zie verder: http://www.kbr.be/actualites/expos/dossiers/ysaye/ysaye_nl.html.

Laatste spreker is **Siren Steen** (Openbare bibliotheek Bergen, Noorwegen). Zij toont de vooruitgang van de digitale ontsluiting van de Grieg - collectie. Deze collectie, welke rond 1906 door de componist zelf aan deze Openbare Bibliotheek is geschonken.

De enige voorwaarde was dat deze collectie zou worden ontsloten en dat men deze aan de Noorse bevolking ter beschikking zou stellen.

De componist heeft beslist een vooruitziende blik gehad, maar heeft vast niet kunnen vermoeden op welke wijze dit in de 20/21^e eeuw uiteindelijk tot dit prachtige resultaat heeft geleid.

Intussen zijn bijna alle materialen in alle mogelijke formaten online beschikbaar en kunnen zonder copyright worden gebruikt.

Zie verder http://www.bergen.folkebibl.no/grieg-samlingen/engelsk/grieg_intro_eng.html.

Aansluitend stelt Siren dat het van groot belang is dat een lokale, vaak Openbare Bibliotheek zich openstelt voor lokale muziek, nieuw en oud, handschrift of in druk, tape, vinyl of digitaal.

Omdat dit grijze materiaal meestal niet wordt gearchiveerd volgens de normen van een nationaal depot. Daarom spelen instellingen dichtbij deze bron vaak een grote rol in het behoud voor de toekomst en het beschikbaar stellen voor het publiek.

OB Bergen heeft een project georganiseerd dat lokale muzikanten en jonge componisten gelegenheid geeft hun nieuwe producten op diverse terreinen bij de bibliotheek te melden, zodat iedereen hiervan kennis kan nemen. Alle inzendingen worden officieel ontsloten in de lokale catalogus. Denk ook aan moderne componisten zijn die alleen via het internet publiceren. Deze kan je opsporen en in overleg, ook in de lokale collectie opnemen. Zo mis je niets in het totaal van de collectie opbouw. Zie verder bij <http://nettbiblioteket.no/bergensartister>.

Public Libraries Branch Working meeting - Tuesday July 22nd

Aansluitend werd een werkoverleg georganiseerd voor actieve OB'ers, om met elkaar te bepalen hoe we verder kunnen gaan met de ontwikkeling van de Branch en de online samenwerking in de IAML Toolbox.

Deze afstemming en samenwerking is met name van belang, omdat de meeste collega's bijna nooit een IAML conferentie zullen kunnen bezoeken.

1. Resultaten van vorige besluiten nu op de IAML Website:

- Toolbox favourites: Collega's worden jaarlijks benaderd de links te controleren
- 'LOOK-a-LIKE-LIBRARY-LOCATOR' met nieuwe inzendingen van deelnemers uit Denemarken, Noorwegen, Duitsland, Frankrijk, Hongarije en Nederland.
We nodigen u uit ons voorbeeld te volgen op zoek te gaan naar uw eigen LOOK-a-LIKE.
- Sound locator. We zijn geïnteresseerd in het presenteren van Geluidscollecties van alle databases die we kunnen vinden
- Bladmuziek in PDF/MIDI. Wie help ons met deze zoektocht?

2. 'Hoe zit dat met een Blog?' Willen we een Forum of een Blog gebruiken voor onze communicatie? Een korte presentatie door Christel Rosenborg.

De discussie leidt tot het besluit een try-out periode te gebruiken waarbij we zowel een Blog als een Wiki willen inzetten voor communicatie en het samenwerken in projecten.

De officers geven de voorkeur om beide nieuwe vormen te integreren in de IAML website en zij nemen hierover contact op met de IAML webmaster.

De officers zullen gedurende het jaar regelmatig nieuws melden via de Blog en we gaan beide zaken volgend jaar evalueren tijdens ons werkoverleg.

3. Resultaten van de enquête over muziekbibliothecaris educatie – door Mari Itoh.

Er waren 5 vragen gesteld waarop 13 antwoorden werden ontvangen uit 9 landen.

Tevens is informatie verkregen uit interviews die vorig jaar tijdens de conferentie in Sydney zijn gehouden.

a. Het algehele beeld laat zien dat er over het algemeen voor een muziekbibliothecaris de volgende kennisaspecten vaker zijn genoemd: muziekgenres, muziektheorie en geschiedenis, instrumenten, kennis muziekschrift, copyrightregels, beheersen van catalogiseerregels muziek en collectiebeheer.

Voorts moet men open staan voor publiek en kunnen communiceren op alle niveaus, van algemeen publiek tot en met professionele bezoekers, talenkennis hebben (Engels, Duits en Italiaans), interesse hebben in muziek en bij voorkeur een graad in muziekwetenschap hebben behaald.

b. Een algemeen bibliothecaris in de Openbare bibliotheek moet bovendien beschikken over kennis van het muziekveld en daar ook zelf deel van uitmaken, een algemene graad hebben (niet specifiek muziek) en de Engelse taal beheersen.

c. De meeste reacties geven aan dat er landelijke trainingen worden georganiseerd, vaak door de nationale IAML Branch en men steunt op de kennis van ervaren collega's.

De officers van de Public Libraries Branch willen aansluitend bij deze bevindingen, bestaande trainingen verzamelen en online aanbieden via de IAML Toolbox, zo mogelijk in een vorm van e-learning. Daartoe zal samenwerking gezocht worden met de Commissie voor service en training. Zie verder bij http://www.iaml.info/activities/public_libraries/iaml_toolbox/questionnaire_2007

Ideas on co-operation

- o Een PLB - estafette starten om zo beter gebruik te maken van het jaarlijkse bezoek in een ander land en steeds déze collega's vragen om, in samenwerking met de officers, gedurende een aantal maanden onze Toolbox verder te helpen opbouwen.
- o We willen iedereen die de conferentie bijwoont vragen ons interessante onderwerpen en sprekers te melden die geschikt kunnen zijn voor komende conferenties
Waarover zou jij iets willen horen, willen leren van collega's uit andere landen?
We geven dit e-mailadres hiervoor, zo kun je altijd later nog iets doorgeven.

Lopende projecten en nieuwe voorstellen

- o (2008) e-learning: onderzoek de mogelijkheden voor het presenteren van trainingsprogramma's en e-learning via de IAML Toolbox.
- o (2008) Communicatie en samenwerking Start een IAML Toolbox Blog en Wiki om communicatie en samenwerking mogelijk te maken, ook door het jaar heen. Tijdens de volgende conferentie zullen beide vormen worden geëvalueerd.
- o (2007) 'Muziekbibliothecaris educatie'
Een Japans onderzoek dat o.a. de educatieve mogelijkheden onderzoekt voor muziekbibliotheekwerk. Mari Itoh (mritoh@asu.aasa.ac.jp) zou graag iedereen laten participeren in haar onderzoek en een enquête zijn beschikbaar via de Toolbox/Projecten pagina. http://www.iaml.info/activities/public_libraries/iaml_toolbox/questionnaire_2007:
- o (2007) 'Project-melder'
We nodigen alle collega's uit ons te laten weten welke projecten zij uitvoeren:
  - voor de eigen bibliotheek of muziekafdeling
  - in samenwerking met andere bibliotheken
  - in samenwerking met andere instellingen
- o (2007) 'Geluidscollectie-bestand'
We willen graag zoveel mogelijk nationale en andere vrij beschikbare geluidscollecties die beschikbaar zijn op het internet, verzamelen en beschikbaar stellen.
We nodigen iedereen uit ons te laten weten welke collecties in hun land beschikbaar zijn.
- o (2007) Copyright. Wie heeft een goede tekst over copyright regels, geschikt voor gebruik in meerder landen?
- o (2007) Digitale bladmuziek – gedrukte muziek in PDF/Midi. We willen zo veel mogelijk bladmuziektitels beschikbaar stellen en presenteren in de IAML Toolbox.
- o (2006) De 'LOOK-a-LIKE-LIBRARY-LOCATOR' is beschikbaar en staat in .zip-formaat op de IAML website. Zie http://www.iaml.info/activities/public_libraries/iaml_toolbox/look_a_like
Het project dient om de eerste stap eenvoudiger te maken en in contact te komen met een vergelijkbare bibliotheek, daarmee kennis en ervaring uit te wisselen.
- o (2006) 'Best Practice'
We willen graag worden geïnformeerd over speciale projecten, nieuwe en creatieve oplossingen voor oude problemen, die we kunnen toevoegen aan onze lijst met 'Best Practice' voorbeelden. Zie http://www.iaml.info/en/activities/public_libraries/iaml_toolbox/best_practice
- o (2006) 'Toolbox favorieten' Er is een eerste overzicht beschikbaar.
We nodigen collega's uit ons favorieten toe te sturen die zij toegevoegd willen zien.
Zie http://www.iaml.info/en/activities/public_libraries/iaml_toolbox/favorites

De volgende IAML conferentie wordt gehouden in Amsterdam, Nederland.

De Public Libraries Branch zal één sessie organiseren en heeft initiatieven genomen voor een gezamenlijke sessie met de Branch for libraries in Music Teaching Institutes. Tevens wordt een werkoverleggehouden voor actieve collega's van Openbare Bibliotheken.

Voor meer informatie over de IAML organisatie en de Public Libraries Branch: <http://www.iaml.info>
Professional Branches: Public Libraries Branch activities, including the IAML Toolbox.

Hanneke Kuiper (chair), Openbare Bibliotheek Amsterdam, hjkuiper@xs4all.nl

Julia Mitford (vicechair), Explore Music, Gateshead, UK, juliamitford@gateshead.gov.uk

Anne Le Lay (secretary), Mediathèque de Paris, France, Anne.LeLay@paris.fr

“Welcome to the catalogue of the Netherlands Radio Music Library”, een postersessie door Eric van Balkum tijdens IAML 2008

Als applicatiebeheerder bij de Muziekbibliotheek van de Omroep bezocht Eric van Balkum de IAML-conferentie in Napels. Het belangrijkste doel was om de internationale collega's bekend te maken met de [Engelstalige repertoire-zoekschermen](#) van de muziekbibliotheek. De postersessies – een nieuw fenomeen tijdens IAML-conferenties – gebruikte hij daarvoor als podium.

In de jaren '80 was ik, als jonge twen, een reguliere bezoeker van het Holland Festival. Op andere dan de reguliere HF-podia speelde zich toen het zogenoemde festival Off-Holland af, dat een eigenwijzer programmering kende (en voor mij beter betaalbaar was).

Het gevoel van avontuur gelardeerd met wat baldadigheid dat ik tijdens die concerten ervoer, maakte zich opnieuw van mij meester tijdens de eerste dagen van de IAML-conferentie in Napels. Geplaagd door rugproblemen – als gevolg van het zware promotiemateriaal dat ik meenam – week mijn beginprogramma namelijk nogal af van dat van de rest van de Nederlandse delegatie. Ik deed een soort Off IAML-conferentie.

Zo kwam ik niet op tijd bij de officiële opening op zondag, was ik te laat voor de introductie van conferentiedebutanten en verliet ik voortijdig de rondleiding in het conservatorium om als enige Nederlander aanwezig te zijn bij de avondsessie over het digitaliseringproject van dat instituut. Dinsdagmiddag liet ik me voor het eerst zien in Stazione Marittima (het congrescentrum). Ik beperkte me echter tot een oriënterend kijkje bij de postersessies omdat ik daar op donderdag *my finest hour* zou moeten beleven. 's Avonds genoot ik van het avondconcert voor congresgangers. Vanaf de derde dag (woensdag) voelde ik me – tweeënhalve lezing volgend - voor het eerst een volwaardig conferentiedeelnemer (al kneep ik er eerder tussenuit bij de middagexcursie). Ofschoon mijn postersessies op donderdag officieel stonden gepland tussen twee uur en

half vier richtte ik al om kwart voor negen mijn kraampje provisorisch in. Op een staand bord van 2 x 1.50 meter plakte ik één grote en drie kleinere posters die mijn verhaal illustreerden. Meteen daarna deelde ik leaflets, pennen en visitekaartjes uit aan de bezoekers van de ochtendlezingen. De schrijfblokjes waaraan ik me zo had vertild vonden gretig aftrek bij de vrouwelijke suppoosten die de organisatie had ingehuurd. Na elk onbewaakt ogenblik zag ik de stapel slinken.

De postersessies hadden een iets prominenter plek in de hal verdiend. Gelukkig was de stralende jonge beheerder van het Crawford Gates-archief (een componist die voor altijd in mijn geheugen is gegrift) mijn buurvrouw. Haar verzorgde presentatie trok veel aandacht waardoor ook ik niet over gebrek aan belangstelling behoefde klagen. De collega's die mijn affiches meer dan een vluchtige blik gunden sprak ik aan. Het gros reageerde verbaasd en enthousiast (vertaald: *Kan iedereen deze service gebruiken? Is die gratis? Tjonge! Als ik thuis ben surf ik er zeker naartoe!*). Met een tevreden gevoel zat ik vrijdag aan bij het slotdiner.

Eric van Balkum,
applicatiebeheerder bij de Muziekbibliotheek
van de Omroep.

Bladmuziek beschrijven zonder hoofdbreken

Op maandag 3 november 2008 start bij GO opleidingen een korte cursus over het titelbeschrijven van bladmuziek. Bladmuziek is een bijzonder documenttype met eigen beschrijvingsregels; één en dezelfde compositie heeft vaak verschillende uitgaven met afwijkende titels. Om de gewenste compositie snel en met alle varianten in een catalogus terug te vinden is het cruciaal om hiervoor een uniforme titel te formuleren.

Het correct toepassen van de beschrijvingsregels wordt echter als lastig ervaren. Tijdens de cursus wordt daarom uitgebreid aandacht besteed aan de praktische toepassing hiervan (zoals voorgeschreven in de ISBD-regels) en aan het formuleren van een uniforme titel. De deelnemers krijgen ruimschoots de gelegenheid om te oefenen; ze worden hierbij gewezen op veel gemaakte beschrijvingsfouten en andere 'valkuilen'. De nadruk ligt op het beschrijven van titels klassieke muziek. Lichte muziek komt wel aan de orde.

Tijdens de cursus komen de volgende onderwerpen aan de orde:

- § Catalogusprincipes, catalogusgebruik, terminologie
- § Regels titelbeschrijven gedrukte muziek
- § Regels voor de catalogusbouw van gedrukte muziek: uniforme titel, meer-niveaumethode.

De cursus wordt mede georganiseerd op verzoek van de Nederlandse Vereniging van Muziekbibliotheken, muziekarchieven en muziekdocumentatiecentra (NVMB) en duurt vier dagen met één dag les per week. Docent is Els van Swol, werkzaam als senior medewerker bij het Muziek Informatie Centrum in Amsterdam. Zij heeft in het verleden diverse cursussen gegeven over het titelbeschrijven van bladmuziek.

Download voor meer informatie de [speciale flyer](#) of neem contact op met GO opleidingen: 070-3512380.

Ron Wessels
pr en marketing coördinator

GO opleidingen
Celebesstraat 89
2585 TG Den Haag
T 070 3512380
F 070 3549789
E ron@stgo.nl
I www.stgo.nl

Voor actuele informatie: www.stgo.nl/rss.asp

IAML 2009 in Amsterdam, een voortgangsbericht

Het eerste goede nieuws is dat we kunnen melden dat Job Cohen officieel is toegetreden tot het Comité van Aanbeveling. Dit vervult ons met enige trots.

Verder heeft het Conservatorium eind april haar nieuwe gebouw betrokken. We konden een kijkje nemen en voor het eerst de locatie waar alles gaat gebeuren in ogenschouw nemen. We werden rondgeleid door de verschillende (concert) zalen en publieke ruimtes. Het prachtige gebouw lijkt ons alles te kunnen bieden wat we nodig hebben: zalen van verschillende afmetingen voor de lezingen en 'working meetings', een aantrekkelijke ruimte voor de beurs, die dubbelt als koffie- en ontmoetingsruimte en de nieuwste technische faciliteiten. IAML 2009 is weer een stukje minder virtueel geworden.

In juli reisde het voltallige organiserend comité (OC) af naar Napels voor de IAML-conferentie. Naast de normale bezigheden werd er tijdens deze editie natuurlijk vooral gespioneerd. Hoe hebben de Italianen het aangepakt, waar kunnen wij iets van leren en welke dingen kunnen wij beter doen. Alle leden van het comité hebben speciaal aandacht gegeven aan de onderdelen die voor hun eigen werkgroep van belang zijn (huisvesting, accommodatie, financiën, programma, excursies, beurs, promotie). Dit leverde een lange lijst van aantekeningen op waar wij ons voordeel mee zullen en moeten doen. De onderwerpen zijn divers: van de kwaliteit van de geluidsinstallaties tot het gedrag van het ingehuurd personeel, van de routing bij de koffiepauze tot het afstemmen van het inhoudelijke programma en van het vervullen van het gastheerschap tot het verzamelen van leuke lunchadresjes.

Want hoe goed je alles ook kunt voorbereiden, *the devil is in the detail*.

Op de beurs van Napels hadden we een tafeltje ingericht met wat promotiemateriaal voor ons congres. Er was grote belangstelling voor de klompjes en de Wilhelminapepermunt. Amsterdam blijkt een aantrekkelijke bestemming voor muziekbibliothecarissen uit alle delen van de wereld. De stad spreekt velen tot de verbeelding en promoot zich bijna vanzelf.

De laatste minuten van de laatste bijeenkomst op de conferentie zijn traditiegetrouw ingeruimd voor het promotiefilmpje van de stad die het volgende congres gaat organiseren. En al zeggen we het zelf, daar hadden we veel werk van gemaakt. We wilden een statement maken door geen algemeen VVV-filmpje te draaien maar een eigengemaakte productie, toegesneden op de muzieklocaties, die een persoonlijk gezicht aan de conferentie kon geven. We hadden het geluk over een filmisch geschoold neefje uit eigen kring te kunnen beschikken die samen met een vriend bereid was voor ons

te werken. De samenwerking verliep gesmeerd en resulteerde in een flitsende commercial: informatief, entertainend en uitnodigend. De première in Napels was een groot succes. De film is nu ook te zien op www.iamlconference2009.nl

En verder hebben we Martie Severt als een subtiel pr-middel ingezet. In Napels was hij voor het eerst in zijn functie van president of IAML. Hij kweet zich uitstekend van zijn drukke taak en dat zal mede bijdragen aan de

goede indruk die IAML-Amsterdam 2009 tot nu toe heeft gegeven.

Het congres in Napels trok een kleine vierhonderd bezoekers. Wij congresseren met IMS waardoor we in ieder geval op meer bezoekers kunnen rekenen. Maar omdat in de wandelgangen is gebleken dat Amsterdam extra aantrekkingskracht op de IAML-gemeenschap heeft, moeten we rekening gaan houden met de mogelijkheid dat we het oorspronkelijk vastgestelde bezoekersaantal van 400 ruim zullen overschrijden.

Wil je ook meehelpen met het organiseren van IAML 2009 en heb je dat nog niet kenbaar gemaakt? Neem dan contact op met het secretariaat van de NVMB: m.severt@mco.nl. Er is veel te doen en alle kennis en vaardigheden zijn welkom.

Namens het OC,

Ria Warmerdam

Landelijk Kenniscentrum voor orgelmuziek
www.orgelmuziekweb.nl

"Nederland, het land van klompen, tulpen, molens en orgels". In deze rij van kenmerkende Nederlandse producten hoort de orgelcultuur blijkbaar thuis. De NPS organiseerde een muziekcanon vorig jaar waar de Nederlandse orgelcultuur als nummer één uitkwam in de verkiezing onder het publiek. Er is geen twijfel mogelijk. Orgelmuziek leeft in Nederland.

Veel bladmuziek en opnames van orgelmuziek zijn te vinden bij de talloze

organisaties, verenigingen en particulieren die de belangen op het gebied van de orgelmuziek behartigen. Je moet heel goed de weg weten om bij het juiste adres te komen. Vanaf nu is het anders...

Het Landelijk Kenniscentrum voor Orgelmuziek bundelt en ontsluit alle kennis en informatie over orgelmuziek in Nederland. Het kenniscentrum is tot stand gekomen door een samenwerking tussen de Stichting Stadsbibliotheek Haarlem en Omstreken en

de Zeeuwse Bibliotheek. De website www.orgelmuziekweb.nl is de digitale toegang tot het kenniscentrum. De Landelijke Collectie Orgelbladmuziek heeft een centrale rol op de website. U vraagt de muziek aan die u zoekt bijvoorbeeld via www.orgelmuziekweb.nl en wij doen de rest. U kunt uiteraard bij het Landelijk Kenniscentrum terecht voor al uw vragen over orgelmuziek. Een team van organisten stelt hun deskundigheid ter beschikking van het kenniscentrum. Daarnaast vindt u op www.orgelmuziekweb.nl een forum waar u tips met andere organisten en orgelliefhebbers kunt uitwisselen.

Officieel wordt het Landelijk Kenniscentrum voor Orgelmuziek dinsdag 30 september 2008

in de Stadsbibliotheek Haarlem en Omstreken geopend

Als u nu al vragen over orgelmuziek heeft: geen nood. U kunt alle vragen rechtstreeks richten aan Ian Borthwick

i.borthwick@haarlem.nl Stichting Stadsbibliotheek Haarlem en Omstreken, Postbus 204, 2000 AE Haarlem, tel: 023-5115300 of via www.orgelmuziekweb.nl

De Landelijke Collectie Orgelbladmuziek is mede mogelijk gemaakt door de volgende fondsen: Mr. Paul de Gruyter Stichting, Van den Berch van Heemstede Stichting, Haarlemsche Muziekfonds, Stichting Dr. Hendrik Mullers Vaderlandsch Fonds, Kattendijke/Drucker Stichting, Ludovica Stichting, Maatschappij tot nut van 't Algemeen.

Studiedag NVMB op 27 november a.s. in CODA Apeldoorn

Op donderdag 27 november a.s. zijn wij te gast bij CODA (zie: <http://www.coda-apeldoorn.nl>). De afkorting staat voor Cultuur Onder Dak Apeldoorn. CODA omvat een museum, archief en kenniscentrum en een bibliotheek – een cultureel ondernemend samenwerkingsverband in optima forma. En daarom een uiterst interessante plaats om ons thema 'cultureel ondernemerschap' te vervolgen.

De eerste spreker op deze studiedag is Willem Rodenhuis, vakreferent Uitvoerende Kunsten van de Universiteits Bibliotheek Amsterdam /coördinator Cluster Kunsten, Media & Cultuur en lid van het NVMB-bestuur.

De tweede spreker is Janneke van der Wijk, directeur van Muziek Centrum Nederland. Uiteraard worden we ook weer rondgeleid door dit door Herman Hertzberger ontworpen gebouw en zal er vast gelegenheid zijn om de fototentoonstelling 'Beleef het mee met Yesterday' die op dat moment in CODA hangt, te bezichtigen.

Aan het eind van de dag hopen wij weer iedereen in een ongedwongen sfeer bij de borrel te treffen.

Lezingen

Willem Rodenhuis zal uiteenzetten dat het bibliotheekwerk zich in zijn visie langs twee lijnen ontwikkelt. De ene gaat uit van de

vraag wat wil 'het volk', hetgeen z.i. fruikend is en zich bovendien weg beweegt van verantwoorde maatschappelijke ontwikkelingen (esthetiek, ethiek). De andere lijn is die van een wisselwerking tussen hoge en lage kunst: laag beïnvloedt hoog en omgekeerd. Dit uit zich in samenwerkingsverbanden als CODA. De vraag is hoe wij met deze vraagstukken om kunnen gaan.

Janneke van der Wijk zal in haar lezing de nadruk leggen op het begrip 'cultureel ondernemerschap' dat wij tijdens eerdere studiemiddagen al zijn tegengekomen.

Fototentoonstelling 'Beleef het mee met Yesterday'

Er vallen zo'n 200 foto's uit de periode 1960 - 1970 te zien van de hand van Nico van der Stam (1925-2000), een pionier van de popfotografie.

Daarnaast is er een grote geluidswand en is er een documentaire over het eerste grote Nederlandse Kralingen Popfestival (1970) te bekijken.

De programmacommissie:

Ian Borthwick

Charlotte Sienema

Els van Swol

Het Exitgesprek met Wim Klerkx,

tot 1 juli 2008 werkzaam bij Theater Instituut Nederland waar hij verantwoordelijk was voor collectievorming, registratie en beheer van bladmuziek, boeken en tijdschriften.

Aflevering 3 in een serie waarin we vertrekkende collega's vragen naar hun ervaringen.

"Save the time of the reader! Een zoekstelsel moet gebruikers op hun wenken bedienen"

Door Eric van Balkum

Hoe begon het allemaal?

Op mijn 13e verjaardag (anno 1969) kreeg ik een gitaar kado en meteen mijn eerste muzikles bij muziekwinkel annex -school Van Erp in Eindhoven (waar in die tijd documentairemaker Michiel van Erp, zoontje van de eigenaar, opgroeide). Eigenlijk wilde ik drummer worden maar dat vond mijn moeder te veel herrie! En gitaar vond ze ook veel ... tja, gezelliger. Van het een kwam het ander en in 1981 haalde ik mijn diploma Uitvoerend musicus klassiek gitaar aan het conservatorium van Maastricht. Daarna heb ik nog een aantal jaren compositie gestudeerd. Maar trommelen en percussie zijn wel altijd belangrijk voor me gebleven.

In 1989, parallel met veel geschnabbel en tijdelijke muzikschoolbaantjes begon ik de deeltijdopleiding BDI, met de bedoeling een beetje vast inkomen te gaan verwerven. Dat lukte en sindsdien is mijn professionele muzikloopbaan langzaam maar zeker wat naar de achtergrond gekacheld, wel jammer maar ik heb gelukkig veel plezier in het bibliotheekwerk.

Uit welke werkzaamheden bestond je functie bij het Theater Instituut?

Ik was bij TIN van 1998 tot deze zomer verantwoordelijk voor de boeken, tijdschriften en bladmuziek in de mediatheek: collectievorming, registratie en beheer. Catalogusbeheer was een andere belangrijke poot, vanaf het begin was ik betrokken bij standaardisering van invoer en vernieuwing / ontwikkeling van het catalogussysteem en de databases. In de laatste periode was ik daarnaast projectleider voor de invoering van een systeem voor relatiebeheer (CRM).

Welk aspect van je werk gaf je de meeste voldoening?

Waren er ook frustrerende zaken?

Ik ben altijd een typische back-office man geweest. Natuurlijk is het streven om gebruikers tevreden te zien, ik bereik dat het liefst door achter de schermen te zorgen dat een zoekstelsel ze op hun wenken bedient (Ranganathan's wet: save the time of the reader!). Juist in de tijd van onstuimige groei van internetgebruik en Google, en snel veranderend zoekgedrag van gebruikers, was en blijft het frustrerend om te moeten merken dat de bestaande bibliotheeksoftware het allemaal niet goed bij kan houden. En dus ... dat gebruikers terecht klagen over het zoekstelsel.

Wat ga je nu doen?

Sinds 1 juli werk ik als functioneel applicatiebeheerder bij de bibliotheek van de Universiteit van Amsterdam. Mijn eerste taak is om het systeem voor onderzoeksinformatie, METIS, te beheren en ontwikkelen. Daarnaast ga ik de komende tijd bijdragen aan alles wat er komt kijken bij de overgang naar een nieuw bibliotheekstelsel dat volgende jaar in gebruik moet worden genomen.

Op een onbewoond eiland

Het eiland (11): omdat hij al geïnterviewd werd in het Exit-gesprek, namen we meteen ook de favoriete muziek door van ..... Wim Klerkx, functioneel applicatiebeheerder bij de Bibliotheek van de Universiteit van Amsterdam, tot voor kort werkzaam bij Theater Instituut Nederland.

U kent langzamerhand de formule: de redactie vraagt aan iemand uit de muziekbibliotheekgemeenschap om een lijstje van zijn of haar favoriete cd's die niet mogen ontbreken in de bagage bij een verbanning naar een onbewoond eiland.

"Hoge" en "lage" cultuur hebben in mijn muziekvoorkeuren altijd in een vreedzame coëxistentie samengeleefd. Maar het komt maar sporadisch voor dat ik thuis naar klassieke / ernstige muziek luister. Ondergaan en waarderen van klassieke muziek - anders dan voor analyse met partituur erbij - doe ik toch liever in de concertzaal, gezamenlijk met ander publiek, waar de blikken en concentratie van musici en publiek je veel meer laten delen in de muziekervaring. Af en toe wil ik mijn hoofd misschien eens doorspoelen met Steve Reich - Music for four organs, zijn meest meedogenloze compositie: dat loutert en is ook bedoeld voor luidsprekers. Maar dan heb je weer huisgenoten die opspelen. Of Berio's Folksongs, de historische opname van Cathy Berberian, met de koptelefoon in een nachtelijke uitspatting. Maar ook die moet je weer niet te vaak horen.

Vandaar dus geen klassieke muziek in mijn rijtje. De overweging welke cd's ik mee zou willen nemen naar een onbewoond eiland hou ik ook verre van me: er zijn cd's die cruciaal voor me zijn maar die ik misschien maar één keer per drie jaar afspeel en ook niet vaker wil horen, mogen ze dan mee of niet? Ik ga me dus beperken tot de muziek die ik momenteel thuis geregeld afspeel, evengoed graag op een flink volume, soms tot tranen geroerd:

Oliver Nelson / Eric Dolphy - Straight ahead (1961)

Oliver Nelson was een klassiek geschoold jazzcomponist en arrangeur, die als componist en als improvisator ongeëvenaard was in het verder ontwikkelen en steeds opnieuw uitvinden van het bluesschema. Er zijn al

boxen vol te krijgen met zijn bigband composities en arrangementen, maar op deze schijf is hij bandleider in kleine bezetting. Zijn intelligente, bedachtzame maar altijd soulvolle en zangerige solo's staan in een immens contrast met de virtuoze explosies van Eric Dolphy, die bij deze klassieke Rudy van Gelder opnames in topvorm is en het plafond van de woonkamer afblaast. Hoorbare lol én uiterste concentratie, de prachtige thema's zijn spatgelijk, duidelijk op doorgerepeteerd, in de solo's geen melige geintjes of citaatjes maar puur muzikantenwerk. Het is competitief te noemen: Nelson als bedenker en constructivist in zijn solo's, begint met een fikse voorsprong; Dolphy wint toch op punten door zijn ongebreidelde verbeeldingskracht. Maar daar moet hij dan ook diep voor gaan.

Joni Mitchell - Blue (1971)

Ze is de laatste tijd zo hip dat zelfs Plasterk deze zomer zijn VPRO zomergastenafllevering met Joni Mitchell begon. Echt origineel ben ik dus niet met deze keuze, maar daar trek ik me niks van aan. Haar oeuvre vergezelt mij nu al 30 jaar en ik heb vrijwel alles, maar Blue is het meest aangrijpende, emotionele én knappe monument van singer-songwriterschap dat ik ken.

Björk - Debut live (opnames 1994, release 2003)

Wat veel artiesten is overkomen: een ijzersterk debuut maken. En vervolgens lang wachten voor er een vervolg verschijnt, tot de verwachtingen bij de fans zó hoog opgelopen zijn dat het vervolg bijna alleen nog maar tegen kan vallen. Björk trok de goede conclusie: gebruik dat fantastische eerste materiaal - vaak alleen het allerbeste resultaat van jaren experimenteren en

broeden - nog eens opnieuw. Popmuziek is veel te veel gericht op steeds maar nieuwe liedjes schrijven. Interpreteren, herinterpreteren, eindeloos voorzien van nieuwe contexten en associaties, waar we in de klassieke muziek zo veel van kunnen genieten, dat zou juist door de allerbeste populaire artiesten veel meer moeten gebeuren. Op deze schijf heeft Björk haar debuut (1993) wat mij betreft alsnog overtroffen.

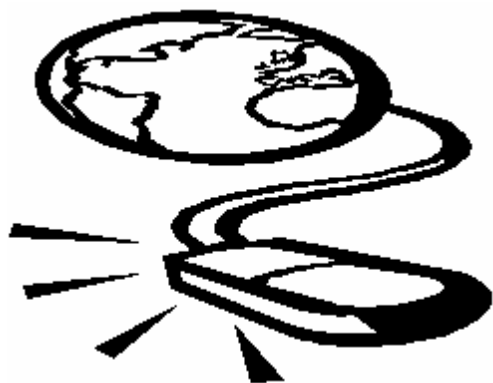
Corinne Bailey Rae (2006)

Heel voorzichtig ben ik met deze cd, de neiging om hem steeds weer opnieuw op te zetten onderdruk ik met moeite, bang dat ik hem straks ineens weer beu zal zijn. Het is vooral de combinatie van haar unieke composities, altijd logische maar onvoorspelbare wendingen, met de indrukwekkende productie en arrangementen die het hem doet denk ik, niet haar wat lijzige stem. Hoewel ...

Marisa Monte - Universo ao meu redor (2007)

Zelf heb ik jarenlang Braziliaanse muziek uitgezocht en nagespeeld: dat begon bij simpele gitaararrangementen van Baden

Powell en The Girl from Ipanema. Maar toen ik in Amsterdam ging wonen en begin 90er jaren kon grasduinen in de prachtige collectie Braziliaanse muziek van de OB in Amsterdam Zuidoost, ontdekte ik pas wat een kosmos van muziek er in Brazilië te vinden is, allerlei uiteenlopende stijlen vergaard onder het etiket Musica Popular Brasileira, kortweg MPB. En ik ontdek steeds weer nieuwe albums, soms van musici die al al jarenlang aan de weg timmeren zoals Tom Zé en Carlinhos Brown, dan weer nieuw talent zoals Céu. Marisa Monte is al jarenlang een ster die zichzelf constant vernieuwt, en op Universo ao meu redor zoekt ze heel duidelijk naar de traditie van de choro en de amusementsmuziek van twee generaties vóór haar tijd. Zeg maar Buona Vista Social Club, maar dan Braziliaans. Briljant geproduceerd, met haar soepele, zachte, rechtlijnige stem afgezet tegen onweerstaanbaar swingende sambaritmes. Heel bijzonder is de combinatie van traditionele percussie met pandeiro (tamboerijn), tamborim (handtrommeltje), cuica (foekepot) en surdo (bastrommel), met zorgvuldig gedoseerde anachronismen zoals scratchers en elektronica.

muziek op internet (32)

In elke Nieuwsbrief wordt een aantal interessante websites op het terrein van muziek gesignaleerd. Dit is aflevering 32.

Bij het ter perse gaan van deze Nieuwsbrief waren alle websites op internet toegankelijk. Maar het blijft mogelijk dat de pagina's tussentijds tijdelijk of definitief zijn verwijderd.

Steeds meer operahuizen ontdekken de mogelijkheid via internet hun publiek op de hoogte te brengen

van hun producties. De Nederlandse Opera is hier onlangs mee gestart. En het resultaat mag er zijn. Opvallend is bijvoorbeeld het

scherpe beeld in het introductiefilmpje over Frau ohne Schatten van Richard Strauss, een productie van DNO in september 2008.

www.dno.nl

Nog een keer 50 Jaar Nederpop in deze rubriek. In oktober staan namelijk

nog enkele grote evenementen op het programma:

50 Jaar Nederpop Live! op vrijdag 3 oktober in de Heineken Music Hall in Amsterdam. Een eerbetoon aan de Nederpop. In een 3,5 uur durende liveshow zullen ruim dertig artiesten en bands aantreden, die een muzikaal overzicht van vijftig jaar Nederlandse Popgeschiedenis geven. Artiesten zoals; Boudewijn de Groot, Bløf, Jan Akkerman, Krezip... [Lees verder...](#)

De 50 Jaar Nederpop Quiz op donderdag 9 oktober uitgezonden door de VPRO. Een 75 minuten durende jubileumshow waarbij de vragen zijn voorzien van prachtige archiefbeelden, waarvan vele niet eerder te zien waren op de Nederlandse televisie. De quizkandidaten zijn de artiesten die zelf een belangrijke rol gespeeld hebben in die vijftig jaar. Denk aan namen als Armand, Jerney Kaagman, Robert-Jan Stips, Peter 'Claw Boys Claw' Te Bos... [Lees verder...](#)
<http://www.50jaarnederpop.nl/>

colofon

nvmb nieuwsbrief, jaargang 12, nummer 2, oktober 2008
issn: 1567-116x

Kopij voor de Nieuwsbrief per e-mail naar Luuk Hoekstra: luukhoekstra@hollandsymfonia.com
Redactie: Luuk Hoekstra (Holland Symfonia, Amsterdam), Jos Oegema (O.B. Deventer), Bert Schoones (Kunstfactor)

Druk: ProBiblio
Logo: Circus Sinistra

NVMB-secretariaat: Els van Swol, Muziek Centrum Nederland, Rokin 111, 1012 KN Amsterdam
tel: 020-3446000, fax: 020-6733588, e-mail: e.van.swol@muziekcentrumnederland.nl
Eric van Balkum (webmaster)

nvmb website: www.nvmb.nl